

Samlingsnamn

SISAB - Projekteringsanvisning kulturhistoriskt värdefulla fastigheter

Samlingsversion

[- 8. -]{+ 9. +}0.[- 0 -]{+ 2 +}

Sammansättning

Grupp	Version
Sisab metoder Urval projekteringsanvisning-kulturhistoriskt-vardefulla-fastigheter/**/*	[- 8. -]{+ 9. +}0.[- 0 -]{+ 2 +}

Innehållsförteckning

Fil	Källa	Version
{+ Inledning +}	{+ sisab/sisab-metoder +} {+ projekteringsanvisning-kulturhistoriskt-vardefulla-fastigheter/inledning/inledning.partial.html +}	{+ 9.0.2 +}
{+ Cirkularitet +}	{+ sisab/sisab-metoder +} {+ projekteringsanvisning-kulturhistoriskt-vardefulla-fastigheter/cirkularitet/cirkularitet.partial.html +}	{+ 9.0.2 +}
{+ Syfte +}	{+ sisab/sisab-metoder +} {+ projekteringsanvisning-kulturhistoriskt-vardefulla-fastigheter/syfte/syfte.partial.html +}	{+ 9.0.2 +}
Arbetsprocess i SISAB:s projekt	sisab/sisab-metoder projekteringsanvisning-kulturhistoriskt-vardefulla-fastigheter/arbetsprocess-i-sisabs-projekt/arbetsprocess-i-sisabs-projekt.partial.html	[- 8. -]{+ 9. +}0.[- 0 -]{+ 2 +}
Att tänka på	sisab/sisab-metoder projekteringsanvisning-kulturhistoriskt-vardefulla-fastigheter/att-tankapa/att-tankapa.partial.html	[- 8. -]{+ 9. +}0.[- 0 -]
[- Cirkularitet -]	[- sisab/sisab-metoder -] [- projekteringsanvisning-kulturhistoriskt-vardefulla-fastigheter/cirkularitet/cirkularitet.partial.html -]	[- 8.0.0 -]
[- Inledning -]	[- sisab/sisab-metoder -] [- projekteringsanvisning-kulturhistoriskt-vardefulla-fastigheter/inledning/inledning.partial.html -]	[- 8.0.0 -]{+ 2 +}

Fil	Källa	Version
SISAB:s riktlinjer för kulturhistoriskt värdefulla byggnader	sisab/sisab-metoder projekteringsanvisning-kulturhistoriskt-vardefulla-fastigheter/sisabs-riktlinjer/sisabs-riktlinjer.partial.html	[- 8. -]{+ 9. +}0.[- 0 -]
[- Syfte -]	[- sisab/sisab-metoder -] [- projekteringsanvisning-kulturhistoriskt-vardefulla-fastigheter/syfte/syfte.partial.html -]	[- 8.0.0 -]{+ 2 +}

~~[- Arbetsprocess i -]{+ Inledning +}~~

{+ Många av +} SISAB:s ~~[- projekt -]~~{+ skolbyggnader utgör en del av vårt gemensamma kulturarv och har ett kulturhistoriskt värde. Vid ombyggnad och underhåll av en kulturhistoriskt värdefull byggnad ställs särskilda krav på bevarande och varsamhet. +}

~~[- Den sakkunnige byggnadsantikvariens uppdrag ansluter till -]~~{+ Det är +} SISAB:s ~~[- beslutsgång -]~~ {+ önskan att beståndet av kulturhistoriskt värdefulla skolbyggnader bevaras +} och ~~[- de skeden -]~~{+ vårdas så att kulturhistoriska värden bibehålls samtidigt +} som ~~[- ingå -]~~{+ byggnaderna används fö +}r ~~[- i ett projekt enligt SISAB:s projektstyrningssystem, se kolumnen nedan. Byggnadsantikvariens uppdrag påbörjas lämpligen redan i utredningsskedet och kan pågå fram till skedet projekttavslut. Omfattningen måste dock klargöras i varje enskilt projekt. -]~~{+ sitt ändamål. +}

~~[- Inför varje planerad åtgärd, så -]~~{+ SISAB har +} som ~~[- om, till, -]~~{+ ett komplement till dessa projekteringsanvisningar utarbetat Goda exempel som lyfter fram rekommenderade lösningar, rutiner +} och ~~[- nybyggnad, ändring eller rivning, i befintlig SISAB-fastighet ska fastighetens kulturklassning kontrolleras. Detta redan i det initiala skedet -]~~{+ arbetssätt, information, bakomliggande +} fö~~[- r att underlätta den vidare processen. Stadsmuseets klassificeringskarta finns digitalt att ta del av. -]~~

~~[- Ett annat dokument att ta stöd i är Stockholm stads Arkitekturpolicy, Översiktsplan och då främst Bilaga, Riksintressen enligt miljöbalken. I bilagan redovisas riksintressen i Stockholm stad enligt miljöbalkens 3 och 4 kapitel. En fördjupad redovisning görs av hur staden avser tillgodose riksintressen för kulturmiljövården samt Byggnadsordningen -]~~

~~[- För projekt som berörs av fast fornlämning ska samråd ske med länsstyrelsen (10§ Lagen om kulturminnen). Mera info i Forsök hos Riksantikvarieämbetet. -]~~

~~[- Saknar fastigheten kulturhistorisk klassning finns möjligheten att den klassificerats under senare tid. Avstäm detta med SISAB:s externa antikvariska specialist. -]~~

~~[- Nedan listas SISAB:s olika skeden -]~~{+ rutsättningar +} och byggnadsantikvariens roll. ~~[- För utförligare beskrivning av olika underlag och utredningar, se SISAB -]~~{+ I varje projekt kan beslut tas att SISAB:s +} Goda ~~[- exempel: -]~~~~[- Kulturhistoriskt värdefulla fastigheter. -]~~

[- ~~Att tänka på~~ -]

~~[- Kontakta SISAB:s externa specialist vid frågor eller för guidning inför nästa steg -]~~

- ~~• [- Vid projektering av åtgärder i gul-, grön- eller blåklassade byggnader -] {+ exempel ska anta samma status +} som [- kräver bygganmälan eller bygglov så ska en byggnadsantikvarie kopplas in. -]~~
- ~~• [- Kontrollera att en byggnadsantikvarie kopplas in vid lämplig tidpunkt och att rätt underlag eller utlåtande har tagits fram. -]~~
- ~~• [- Vid krav från SBK på antikvarisk medverkan under produktion ska angiven byggnadsantikvarie varskos om detta i god tid inför tekniskt samråd. -]~~

{+ anvisningarna. +}

Cirkularitet – bevara, underhålla och återbruka

SISAB ska verka för ökad cirkularitet och återbruk, i syfte att nå uppsatta mål om att halvera bolagets klimatpåverkande utsläpp till 2030. SISAB behöver agera ansvarsfullt och hushålla med befintliga materialresurser genom bevarande och underhåll vilket föranleder förändrade arbetssätt. Att tillskapa förutsättningar för att främja cirkularitet och återbruk, ska alltid utredas oavsett skede i byggprocessen och det berör samtliga discipliner och samtliga projekt, såväl nyproduktion och ROT-projekt som rivningsprojekt.

Övergripande utgångspunkter är att SISAB, projekteringsledare, projektörer och entreprenörer m.fl. ska:

- Utreda möjligheten att bevara och underhålla/repamera det befintliga i en byggnad, se över teknisk livslängd och potential till att förlänga livslängd för material, system/installationer inklusive byggnaden i sig
- Välja/föreslå återbruk och återanvändning i den utsträckning som är möjlig
- Välja/föreslå leverantörer av material och varor som bidrar till cirkulära kretslopp som ex. erbjuder återtag av materialspill och måttanpassning av material
- Välja/föreslå material, varor, installationer m.m. utifrån en cirkulär prioriteringsordning där materialåtervunna varor premieras framför varor tillverkade av jungfruliga material
- Vid val av jungfruligt tillverkade material, varor, system/installationer även beakta klimatpåverkan
- Välja material, varor och system/installationer som går att underhålla och reparera över tid för en ökad livslängd
- De cirkulära åtgärder som föreslås inom ett projekt ska alltid stämmas av med respektive specialist inom varje disciplin

Att väva in cirkularitet i de befintliga projektprocesserna är helt nödvändigt för att SISAB ska nå beslutade miljö- och klimatmål. Det finns också en ekonomisk besparingspotential att först och främst se till vad vi har för materialresurser och hur vi använder dessa optimalt och fullt ut. Utifrån att målkonflikter kan uppstå gällande ex. tekniska krav, ska alltid föreslagna åtgärder stämmas av med respektive specialist. Genom att när det är möjligt anta och utgå ifrån dessa cirkulära principer, kommer SISAB bidra till både minskade klimatutsläpp och ökad cirkularitet inom bolaget och inom Stockholms stad.

[- Inledning -]{+ Syfte +}

~~[- Många av SISAB:s skolbyggnader utgör -]{+ Projekteringsanvisning för +}[- en del av vårt gemensamma kulturarv och har ett kulturhistoriskt värde. Vid ombyggnad och underhåll av en kulturhistoriskt värdefull byggnad ställs särskilda krav på bevarande och varsamhet. -]~~

~~[- Det är SISAB:s önskan att beståndet av -] kulturhistoriskt värdefulla [- skolbyggnader bevaras -]{+ fastigheter ska ligga till grund vid löpande underhåll +} och [- vårdas -]{+ projektering vid omtill- och nybyggnation. Den gäller även för entreprenörer som arbetar åt SISAB. +}~~

{+ Dess syfte är att underlätta projektering och underhåll, bidra till en ökad hänsyn mot SISAB:s kulturhistoriskt värdefulla byggnadsbestånd samt redogöra för byggnadsantikvariens roll i processen. +}

{+ Arbetsprocess i SISAB:s projekt +}

{+ Den sakkunnige byggnadsantikvariens uppdrag ansluter till SISAB:s beslutsgång och de skeden som ingår i ett projekt enligt SISAB:s projektstyrningssystem, se kolumnen nedan. Byggnadsantikvariens uppdrag påbörjas lämpligen redan i utredningsskedet och kan pågå fram till skedet projektavslut. Omfattningen måste dock klargöras i varje enskilt projekt. +}

{+ Inför varje planerad åtgärd, +} så ~~[- att kulturhistoriska värden bibehålls samtidigt -]~~ som ~~[- byggnaderna används -]~~ {+ om-, till-, och nybyggnad, ändring eller rivning, i befintlig SISAB fastighet ska fastighetens kulturklassning kontrolleras. Detta redan i det initiala skedet +} för ~~[- sitt ändamål. -]~~ {+ att underlätta den vidare processen. Stadsmuseets klassificeringskarta finns digitalt att ta del av. +}

~~[- SISAB har -]~~ {+ Ett annat dokument att ta stöd i är Stockholm stads Arkitekturpolicy, Översiktsplan och då främst Bilaga, Riksintressen enligt miljöbalken. I bilagan redovisas riksintressen i Stockholm stad enligt miljöbalkens 3 och 4 kapitel. En fördjupad redovisning görs av hur staden avser tillgodose riksintressen för kulturmiljövården samt Byggnadsordningen +}

{+ För projekt +} som ~~[- ett komplement till dessa projekteringsanvisningar utarbetat Goda exempel som lyfter fram rekommenderade lösningar, rutiner och arbetssätt, information, bakomliggande förutsättningar -]~~ {+ berörs av fast fornlämning ska samråd ske med länsstyrelsen (10§ Lagen om kulturminnen). Mera info i Forsök hos Riksantikvarieämbetet. +}

{+ Saknar fastigheten kulturhistorisk klassning finns möjligheten att den klassificerats under senare tid. Avstäm detta med SISAB:s externa antikvariska specialist. +}

{+ Nedan listas SISAB:s olika skeden +} och byggnadsantikvariens roll. ~~[- I varje projekt kan beslutas -]~~ {+ För utförligare beskrivning av olika underlag och utredningar, se SISAB Goda exempel: +} {+ *Kulturhistoriskt värdefulla fastigheter.* +}

{+ Att tänka på +}

{+ Kontakta SISAB:s externa specialist vid frågor eller för guidning inför nästa steg +}

- {+ Vid projektering av åtgärder i gul-, grön- eller blåklassade byggnader som kräver bygganmälan eller bygglov så ska en byggnadsantikvarie kopplas in. +}
- {+ Kontrollera +} att [- ~~SISAB:s Goda exempel~~ -]{+ en byggnadsantikvarie kopplas in vid lämplig tidpunkt och att rätt underlag eller utlåtande har tagits fram. +}
- {+ Vid krav från SBK på antikvarisk medverkan under produktion +} ska [- ~~anta samma status som anvisningarna.~~ -]

{+ angiven byggnadsantikvarie varskos om detta i god tid inför tekniskt samråd. +}

SISAB:s riktlinjer för kulturhistoriskt värdefulla byggnader

Arbetsprocessen som beskrivs nedan är den riktlinje som ska följas i projekt där kulturhistoriska värden finns inom fastigheten. Arbetsprocessen gäller vid om-, till-, och nybyggnad, ändring eller rivning.

SISAB:s antikvariska specialist, anvisningsansvarig, kontaktas för frågor vid mindre ändringar, tex. entrépartier.

Projekt som av någon anledning väljer att inte följer arbetsprocessen ska ansöka om avsteg.

[- Syfte -]

~~[- Projekteringsanvisning för kulturhistoriskt värdefulla fastigheter ska ligga till grund vid löpande underhåll och projektering vid omtill- och nybyggnation. Den gäller även för entreprenörer som arbetar åt SISAB. -]~~

~~[- Dess syfte är att underlätta projektering och underhåll, bidra till en ökad hänsyn mot SISAB:s kulturhistoriskt värdefulla byggnadsbestånd samt redogöra för byggnadsantikvariens roll i processen. -]~~